

KUN ANTEEKSIANTO EI RIITÄKÄÄN

Matt. 18:15-22

Armo teille ja rauha Jumalalta, meidän Isältämme ja Herralta Jeesukselta Kristukselta.

Päivän evankeliumissa ollaan Kaperneumin kaupungissa, jossa Jeesus asui ainakin jonkun aikaa. Kapernaum oli myös Pietarin, Jaakobin, Johanneksen ja Andreaksen kotikaupunki Genesaretin järven rannalla.

Jeesus on palannut opetuslastensa kanssa Kirkastusvuoren kautta takaisin Galileaan. Kapernaumin veroviranomaiset olivat juuri käyneet karhuamassa Jeesuksen temppeliveroa, ja Jeesuksen ihmetteen kautta Pietari onki kalan, jolla oli veronmaksuun varattu hopearaha suussa.

Tämän jälkeen seuraa pitkä opetusjakso – Matteuksen evankeliumin 18 luku – joka luku on uudemmassa raamatunkäännöksessä otsikoitu ”Seurakunnan järjestys”. Joskus luvusta 18 käytetään nimitystä ”Jeesuksen seurakuntapuheet.”

Ilmeisesti tuosta onkimisihmeestä innostuneena opetuslapsia alkoi mietityttää taivasten valtakunnan hallinto. He kysyivät Jeesukselta, kuka on suurin taivasten valtakunnassa ajatellen aivan ilmeisesti omia asemiaan. He saivat vastauksen, joka osoitti, ettei taivasten valtakunta rakennu ihmisen ylpeydelle tai ihmiskunnialle. Jeesus kutsui luokseen pienen lapsen asettaen hänet opetuslasten keskelle esimerkiksi oikeasta asennoitumisesta. Lapsi ei osaa pitää itseään suurena, hänellä ei ole mitään asemaa tai määräysvaltaa, hän kunnioittaa vanhempiaan sekä turvaa yksin heihin. Samaa edellytettiin Jeesuksen seuraajilta. Heidän tuli kääntyä, mutta tällä kertaa kääntymisellä ei tarkoitettu uskoa vaan kääntymistä pois joutavasta itsekeskeistä ajattelua.

Jeesus jatkaa viettelyksistä. Hän kertoo, että viettelykset tulevat, sillä usko joutuu aina koetukselle. Niillä yritetään houkuttaa hänen seuraajansa pois uskosta. Jeesus korostaa, että viettelykset ja houkutukset tulee ottaa tosissaan ja niitä vastustaa. Hän puhuu käden pois hakkaamisesta ja silmän irti repäisemisestä parempana vaihtoehtona iankaikkiseen helvetin tuleen heittämiselle.

Kovaa puhetta. Mutta Jumalan sanasta eli Jeesuksesta luopuminen on vakava asia. Ja kun Jeesus lapsen avulla osoittaa, että yksikin uskova on taivasten valtakunnassa äärettömän arvokas, ei kannata keskustella enempää itsensä korottamisesta tai arvojärjestyksistä. Näin ei siis Jumalan valtakunnan asioissa toimita.

Tätä teemaa kaikkien Jeesuksen seuraajien tärkeydestä jatkaen Jeesus kertoo vielä vertauksen kadonneesta lampaasta. Jeesuksesta luopuminen on otettava vakavasti, sillä jos yksikin sadasta eksyy, paimen jättää nuo uskossa olevat ja lähtee vaivoja säästämättä tuon eksyneen perään. Löydettyään hänet hän iloitsee takaisinkääntyneestä enemmän, kuin niistä yhdeksästäkymmenestä yhdeksästä, jotka eivät ole eksyksissä. Tämä on selvää, sillä heidän kanssaanhan ehdittäisiin iloita sitten iankaikkisuudessa, mutta jos tuo yksi olisi kadonnut, niin...

Tämän jälkeen seuraa opetus siitä, miten meidän tulisi seurakunnassa auttaa toinen toisiamme pysymään matkassa mukana. Jeesuksesta luopuminen ei ole hänen seuraajiensa keskuudessaan yksityisasiä. Jeesus puhuu syntiä tekevistä veljistä.

Tässä kohden on alkutekstin pohjalta valittavissa kaksi erilaista lukutapaa, joka johtuu eri käsikirjoituskopioista:

Vuoden -38 raamatunkäännöksessä puhutaan veljistä, joka *rikkoo sinua vastaan...*

Vuoden -92 raamatunkäännös käyttää puhutaan veljistä, joka *tekee syntiä...*

Itse valitsen uuden käännöksen mukaisen lukutavan, siis että kysymyksessä on ylipäättään syntiä tekevän veljen ojentamisesta eikä vain minua vastaan rikkovasta veljistä. Valinnan teen edellä kuvaamani asiayhteyden vuoksi. Näin isojen asioiden opetuksen yhteydessä on tuskin kysymys seurakuntalaisten keskinäisistä nahisteluista.

Kolmannessa Mooseksen kirjassa nimittäin sanotaan:

”Älä vihaa veljeäsi sydämässäsi, vaan nuhtelee lähimmäistäsi, ettet joutuisi hänen tähtensä syynalaiseksi.” (3. Moos. 19:17, KR -38)

Jeesus opettaa meille tähän liittyvän kolmiportaisen menettelyn.

Jos veli tai sisar on joutumassa eksyksiin eli luopumassa Jumalan sanasta, jota synnin tekeminen osoittaa, meidän tulee ottaa asia ensin puheeksi kahden kesken. Tässä kohdassa on meillä jokaisella, niin uskon, aihetta parannuksen kahdestakin syystä:

Ensinnäkin on mahdollista, että joistain hienotunteisuussyistä me vaikenemme. Mikäli veljen, ja tietysti myös sisaren, teko on suuntautunut meihin, me saatamme ikään kuin kristillisestä rakkaudesta mieluummin niellä loukkauksen kuin nuhdella väärintekijää. Tämä on kuitenkin väärinymmärrettyä rakkautta. Oikeaa rakkaus ei vaikene synnistä, vaan ottaa asia puheeksi kahden kesken sen vuoksi, että veljelle tai sisarelle ei jäisi väärään käsitystä Jumalan sanasta ja sen rikkomisesta. On rakkauden mukaista huomauttaa, jotta hän ei luopuisi siitä ja eksyisi uskossaan jonnekin harhateille. Oikea rakkaus edellyttää asian esille ottamista – siis kahden kesken - vaikka synti ei meihin kohdistuisikaan.

Vuoden -38 käännöksessä puhutaan tässä kohtaan veljen ”nuhtelemisesta” ja uudessa käännöksessä ”asian ottamisesta puheeksi”. Alkukielessä veljen puhuttamista kuvaava verbi voidaan kääntää: ”osoittaa syylliseksi, paljastaa, nuhdella.”

Toinen todennäköinen parannuksen paikka on siinä, että kerromme asiasta ensin jollekin toiselle. Sekin on virheellinen tapa menetellä. Tästä veljeni Jukka minua kerran nuhtelikin, kun surkuttelin erään kollegani tilannetta. Jukka sanoi: ”Miksi tulet minulle siitä puhumaan, mene puhumaan hänelle ja vasta jos hän ei paranna tapojaan, tule sitten uudestaan siitä kertomaan.”

Mikäli veli tai sisar kuulee sinua teidän kahdenkeskisessä puheessa, olet ”voittanut” hänet. Tuo voittamista tarkoittava verbi merkitsee myös ”säätymistä”. Jeesus ei mainitse tässä yhteydessä mitään anteeksiantamisesta, koska se on asian luonteeseen liittyvä itsestään selvyys.

Jos veli tai sisar ei sinua kuule, on sinulla vasta tämän jälkeen lupa ja kristilliseen rakkauteen perustuva velvollisuus puhua asiasta yhdelle tai kahdelle muulle ja ottaa heidän kanssa asia uudestaan puheeksi veljen tai sisaren kanssa. Tässäkään ei tarkoituksena ei ole juoruaminen, kostaminen tai oikeassa oleminen, vaan aito huoli lähimmäisen sielun tilasta.

Mikäli tämänkään puhuttelun jälkeen muutosta ei tapahdu, sinun tulee ilmoittaa asiasta seurakunnalle, jolle siirtyy vastuu harhateille pyrkivästä lampaasta.

Kyllä on kova vaatimus. Itse mietin tämän tekstin äärellä, että rakastaisinko todella niin paljon lähimmäistäni, että veisin läpi tuon kolmiportaisen menettelyn. Varsinkin seurakunnalle ilmoittamisessa kynnyks on korkealla. Lähimmäisen rakastaminen vaatii rohkeutta ja tähän Jumalan sana meitä selvästi kehottaa, sillä panokset tässä pelissä ovat kovat. Onko rakkautta se että veljeni tai sisareni saa rauhassa paatua ja luopua uskostaan, koska minä en haluaisi tällaisella asialla ketään häiritä. Todettakoon, että seurakunnalle ilmoittamisen jälkeen olen kuitenkin vastuusta vapaa. Mikäli veljeni tai sisareni ei kuuntele seurakuntaakaan, suhteemme muuttuu: Jeesus sanoo, että olkoon hän sinulle niin kuin olisi pakana tai publikaani.

Jeesus on antanut seurakunnalle vallan käyttää taivasten valtakunnan avaimia: se on sitoa ja vapauttaa synnistä maan päällä. Mikäli ihminen jatkaa synnissä elämistään, hän jää syntiinsä sidotuksi – niin maan päällä kuin taivaissakin. Mutta jos ihminen luopuu synnissä elämisestään, hänelle julistetaan anteeksianto, joka pätee niin maan päällä kuin taivaassakin. Kysymys on järeästä aseesta, jonka tarkoituksena ole kenenkään mustamaalaaminen vaan herättäminen, Jumalan valtakunnan todellisuuteen havahduttaminen. Onhan selvää, että emme voi keneenkään väkisin vaikuttaa, mutta seurakunnalle annetuilla valtuuksilla voidaan saada aikaan synnin unesta herääminen.

Seurakuntakurin käyttäminen voi johtaa siihen, että veli tai sisar sulkee itsensä seurakuntayhteyden ulkopuolelle. Se kuulostaa pahalta. Mutta vielä pahempaa on syntiä tekevän veljen kannalta vaieta hänen synnistään, joka saattaa lopulta paaduttaa ja kadottaa hänet. Tässä tulee tietenkin kiusaus ajatella mutkat suoriksi niin, että kyllähän me voimme porukalla päättää, että se ja se asia ei ole syntiä ja siunata sitä. Herrahan on sanonut, että
k a i k k i minkä te päästätte tai vapautatte maan päällä on päästetty tai vapautettu taivaassa. Ja seuraavassa jakeessakin todetaan, että

”Jos kaksi teistä maan päällä sopii mistä asiasta tahansa, että he sitä anovat, niin he saavat sen minun Isältäni, joka on taivaassa. Sillä missä kaksi tai kolme on kokoontunut minun nimeeni, siinä minä olen heidän keskellensä.” (KR -38)

Tuossa jakeessa puhutaan sopimisesta. Alkukielessä käytetään verbiä

symphoneoo, joka tarkoittaa paitsi sopimista, myös ”yhteistä ääntä, yhteen sointumista ja sopusointua.” Tästä tulee meillekin lainasana sinfonia. Tuohon yhdessä sopimiseen, sopusointuun, kuuluu olennaisena osana Jumalan sana, sillä ollaanhan koolla Jeesuksen nimessä Hänen ollessa keskuudessa. Tämä tulee ottaa huomioon ja hakea sen mukainen sopusointu yhdessä pyytämiselle.

Ajatus siitä, että porukan enemmistön päätöksellä voitaisiin sopia Jumalan laista tuo sopusointuun pahan riitasoinnun. Ajatus sisältää kardinaalivirheen. Tuollaisessa tulkinnassa unohdetaan, että Jumalan laki on muuttumaton ja edelleenkin voimassa täydessä vaatimuksessaan. Tuollaiseen virhetulkintaan joudutaan yleensä silloin, kun irrotetaan yksittäiset Raamatun lauseet asiayhteydestään. Koko Raamatun kontekstissa on selvää, että ihminen, seurakunta tai mikään kirkolliskokouskaan ei voi mennä muuttamaan Jumalan sanaa vastoin Hänen ilmoitustaan eli Raamatun sanaa.

Me maallisen lain kanssa työskentelevät tiedämme, että yhteiskuntaa ei ole mahdollista ohjata säätämällä niin sanotusti aukoton systeemi. Tämä tarkoittaa sitä, että joka ikinen eteen tuleva tilanne olisi etukäteen jo normeerattu niin, että ratkaisu voitaisiin lukea suoraan lakitekstistä. Se ei ole käytännössä mahdollista, sillä ihmisen ja yhteiskunnan toiminnot ovat niin monenkirjavia. Tämän vuoksi oikeudellisessa ratkaisutoiminnassa tulee tuntea koko oikeusjärjestys eli lakien kokonaisuus, niiden tarkoitus ja tulkintaperiaatteet, oikeuslähteet sekä lakien sisäinen ja keskinäinen systematiikka. Tällaista voimassa olevan oikeuden tarkastelua nimitetään lainopiksi.

Samoin on Jumalan lain kanssa. Siinä oikeuslähteenä on Jumalan erityinen ilmoitus eli Raamattu, ja lakina Israelin kansalle annettu kulttilaki sekä muita säännöksiä. On kymmenen käskyä ja oikeusperiaatteita kuten kultainen sääntö ja rakkauden kaksoiskäsky. Myöskään Raamatusta ei ole yksityiskohtaisesti säännelty kaikkea elämäntilanteita. Kuitenkin Raamatusta löytyy meille tarvittavat ohjeet ja normit oikein toimimiseen. Tässä pohdinnassa tulee samalla tavalla kuin lainopissa, tuntea koko Raamattu, sen tarkoitus ja apostolinen tulkinta sekä kirjoitusten sisäinen ja niiden keskinäinen systematiikka sovellettuna kristityn ja seurakunnan elämään. Tätä kutsutaan kristinuskon opiksi. Kristinuskon opin mukaan Jumalan laki on täysimääräisesti voimassa ja sen mukaan meidän tulee ojentua vaelluksessamme. Mutta kristinuskon opin mukaan me emme tätä lakia täyttämällä tai syntejä paikkailemalla pääse Jumalan valtakuntaan. Sinne mennään vain Jeesuksen Kristuksen pelastustyön tähden uskossa Häneen. Pelastus on yksin uskosta ja yksin armosta Kristuksen tähden. Se on kristinuskon opin mukaista evankeliumia, joka on niin ikään täysimääräisesti voimassa. Siihen saamme luottaa – pelastukseen Jeesuksessa Kristuksessa.

Tässä suhteessa olemme kaikki sen opetuslasten keskelle asetetun pienen lapsen asemassa. Me emme ole suuria, mutta Jumala on suuri. Me emme kunnioita itseämme ja järkeämme vaan kunnioitamme Isäämme ja Hänen ilmoitustaan. Meillä ei ole omia ansioita eikä meidän tarvitse huolehtia arvojärjestyksistä, vaan julistaa Jumalan sanaa ja hänen pyhää evankeliumiaan.

Pietaria, suoran toiminnan miestä, jäi Jeesuksen opetus vaivaamaan. Hän menee vielä Herran luo ja tekee hänelle täsmentävän kysymyksen. Kysymyksen, joka osoittaa, että hän

ei ole käsittänyt Jeesuksen opetusta lainkaan:

”Herra, kuinka monta kertaa minun on annettava anteeksi veljelleni, joka rikkoo minua vastaan ? Ihanko seitsemän kertaa?” (KR -38)

Jeesus vastaa tähän niin suurella luvulla, että se osoittaa anteeksiannon olevan sivuroolissa silloin, kun on kysymys veljen tai sisaren eksymisestä ja hänen rakastamisestaan:

”Ei seitsemän kertaa, vaan seitsemänkymmentä kertaa seitsemän.” (KR -38)

Kadonnut lammas eli syntiä tekevä veli tai sisar on irtautumassa evankeliumin opista. Hän rikkoo Jumalan hyvää järjestystä vastaan eikä itse huomaa tai halua huomata kulkevansa väärää tietä. Hän on tiellä jonka varrella jossain vaiheessa vaihdetaan Jumalan pelastus Jeesuksessa Kristuksessa johonkin toiseen tai tiellä, jolla pelastusta ei tarvita lainkaan. Yhtä kadottavia kummatkin. Synti on turmiovalta ja siksi sitä tulee välttää. Meille on tässä annettu ohjeet, miten asiassa menetellä, että saataisiin toistemme virheellinen kehitys katkaistua. Tässä ei ole varsinaisesti kysymys omasta nöyryydestä tai anteeksiantamisesta, vaan hädästä eksymässä olevan veljen tai sisaren sieluntilasta ja rakkaudestamme häneen. Rakkaus edellyttää tilanteeseen tarttumista ja se puolestaan vaatii rohkeutta. Pyydä sitä Jumalalta. Älä ajattele itseäsi ja omaa mukavuuttasi, vaan kiinnitä huomio syntiä tekevään veljeen tai sisareen. Sen jälkeen nuhtelee häntä lempeästi ja kiinnitä Jumalan sanalla hänen huomionsa yksin Jeesukseen Kristukseen, meidän Herraamme ja Vapahtajaamme. Hän kuoli syntiemme tähden niin, että me saisimme elää – iankaikkisesti. Ylistys Herralle. Amen.